

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in valja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., za pol leta 2 K. in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Delciški „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v.

UREDNIŠTVO: Koroška cesta štev. 5.

Rekopis se ne vračajo. Neznamkovana pisma se ne sprejemajo.

UPRAVNIŠTVO: Koroška cesta štev. 5.

Vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petstvarke za enkrat 15 v., za dvakrat 25 v., za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do urede opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnina proste.

Štev. 2.

V Mariboru, dne 12. januarja 1905.

Tečaj XXXIX.

Kdaj bo konec narodnostnemu boju?

Od leta 1848. že bijemo spodnještajski Slovenci boj za svoj narodni obstanek. Ta boj je posebno hud od leta 1867, odkar imamo ustavo in ž njo vse polno različnih volitev. Pri vsaki priložnosti, kjer je le kakšna, sicer za široo javnost še tako nezadovoljstvo, moramo slovenski možje stati na straži ter braniti čast slovenskega imena. Zato pa tudi vsakokrat stopijo druge razlike našega političnega mišljenja v ozadje in loči nas le narodna zavednost ali nezavednost. Druga načela, niti gospodarska niti prosvetna, si ne morejo priboriti nikdar prave veljave, če ne nosijo na sebi znaka, da so v obranitev proti nemškemu navalu. In to je velika škoda za gospodarsko in prosvetno ojačenje slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerju.

Toda Slovenci, niti kmetje niti razumniki niso na teh nepovoljnih razmerah nič krivi. Mi Slovenci tvorimo na Štajerskem tretjino vsega prebivalstva, mi smo v manjšini, mi se moramo le braniti. Močnejši nemški sosed nam hoče vzeti našo narodnost in prihaja med nas kakor volk v ovčji obleki, mi pa stojimo le za svoje svetlinje na straži.

Vprašamo se danes, ali bi se ne dal narodnostni boj vsaj nekoliko omejiti na Spodnjem Štajerskem? Gotovo, če ne lahko in hitro, pa vendar počasi in z vsem naporom.

In na konec ljutega narodnostnega boja moramo misliti, to zahteva boljša bodočnost spodnještajerskega slovenskega ljudstva. Celo zadevo pa morajo vzeti naši poslanci v roke.

Največ prepira nam delajo šolska vprašanja in različna gospodarska vprašanja. Nemci nam hočejo polagoma ponemčiti ljudske šole; višjih šol nam sploh nočejo dati; naše srednješolsko dijaštvo ne dobi nič ali malo podpore; za študenthajme pa se izmeče na tisoče. Naših rek in potokov nam ne regulirajo; podpore po uimah in brezobrestna posojila se delijo pogosto pristransko in Slovence na kvar, za izobrazbo se skrbi nemškim kmetom, našim pa jako malo; deželna kmetijska družba in zveza gospodarskih zadrug, ki dobiva tudi iz naših davkov visoke podpore, se brigata le za Nemce in samo te podpirata.

Ker smo si torej zaradi šolskih in gospodarskih vprašanj najbolj v laseh, treba je, nas tukaj najprej spraviti narazen. To pa se lahko tako izvrši kakor v deželi češki med Čehi in Nemci. Tamkaj so Nemci v manjšini kakor mi na Štajerskem, zato so zahtevali, da naj se v šolskih in gospodarskih rečeh ločijo. Vladi je dopadala misel, podpirala je nemške želje in razdelila narode v prepornih šolskih in gospodarskih vprašanjih. In če so si Nemci in Čehi tudi v državnem zboru v laseh, vendar je v deželi sami narodnostni boj precej omiljen, ker so se odstranile preporne točke.

Če Nemci in nemškutarji na Štajerskem res želijo nam Slovincem vse dobro, potem pač ne bodo ugovarjali, da se spodnještajerske šole, v katere zahajajo Slovenci, in pa skrb za najvažnejše gospodarske zadeve med Slovenci izroči slovenskemu oddelku v deželnem šolskem svetu in deželnem odboru. Mi pa radi dovolimo, da one šole, v katere zahajajo pristni Nemci, nadzoruje in urejuje nemški šolski svet in tudi glede gospodarskih zadev istinito nemških občin bi se našlo sporazumljenje.

Naše poslance pozivljamo, naj se posvetijo tej misli ter na ta način store konec ali pa vsaj omilijo narodnostne boje. Če možje kakor Ornič, Stiger, Jenke, Stallner, Pfrimer res tako gorijo za mir med narodnostima kakor se bahajo, potem smemo pričakovati, da bodo naše poslance krepko podpirali. Ako se uresniči naša misel, se bo lahko mirno delalo za gospodarsko blagostanje in prosveto spodnještajerskega slovenskega ljudstva!

Okrajni zastop ormoški.

Dne 29. dec. 1904 se je vršil drugi redni občni zbor okrajnega zastopa. Navzoči so bili: Načelnik g. dr. I. Omulec, odborniki gg.: Zadravec, Petovar, Kuharič in Stanič, potem okrajni zastopniki gg.: Škerlec, Klemenčič, Šinko, Kavtzhamer, Bauman, Bauer, Stamen, Zabavnik, Raušl, Kovačec, Mubič,

LISTEK.

Meličevega Janeza voznja.

(Po virih posnel Al. Andrejev.)

(Konec.)

Ljudje so zmajevali z glavami, misleč, da mu malo manjka ali pa še veliko in da ga bo treba spraviti v Gradec.

Tako je srečno privozil v mesto, dasi je tuptam čul kako neljubo opazko, za katero se pa ni zmenil. Tukaj je pa moral paziti na vse. Bil je pač že večkrat v mestu, toda s kolesom še nikoli. Iz tega vzroka je tudi jako počasi vozil. Po cesti so hiteli ljudje, nekateri so skoro kar tekli, vmes so pa drdrali težki in lahki vozovi. Janezu se je kar vrtelo v glavi.

Naenkrat dohiti nekega policaja. Janez, nič hudega sluteč, zakriči:

„Beži, da te ne povozim!“

Policaj se je obrnil in grdo pogledal našega kolesarja. Janezu je postalo vroče, ko je ridel, s kom ima opraviti, in vstavi kolo.

„Kje imate zvonce?“ zareži se nad njim policaj kakor kovaške klešče.

„Prosim vas, gospod. Ta becikel ni imel e nikdar zvonca. Pa tudi ne vem ne, kako

so ti vragovi zvonci, s katerimi so drugi zvončkal, ko sem se dol vozil“, se opravičuje Janez.

„Kako si pa torej upate voziti se po mestu brez zvonca! Ne veste, da je to pod kaznijo strogo prepovedano?“

„Gospod, jaz nič hudega ne mislim, grem samo k bratu, ki tukaj študira.“

„Mene to čisto nič ne briga! — No, pa kje imate številko?“

„Kaj, kakšno številko? Ne zastopim vas.“

„Ne veste, da mora imeti vsakdo tudi številko pri kolesu, kdor se hoče voziti po mestu?“

„Saj poznam svoje kolo, čemu še številka?“

„Poznate! A drugi vas ne poznajo; kako, če koga povozite? — Sicer pa greste z menoj!“

„Prosim...“ je jecljal Janez.

„Nič, prosim! Z menoj in konec je besedi!“

Janez se je upiral in upiral, a nič ni pomagalo. Moral je s policajem. Potrt je peljal svoje kolo poleg sebe in počasi stopal pred policajem. Ni se ozrl ne na desno ne na levo. Kri mu je silila v glavo in sram ga je bilo, hudo sram. Najrajše bi bil kar skopnel, saj je vedel, da se vse ozira in zija za njim. In res so vsi gledali za Janezom. Oh, ta sramota! Poprej še tako mogočen, a zdaj tako

ponižan. In lomila ga je jeza, da se je kar tresel.

„O, da bi ne bila zdajle v mestu in ne bi bilo toliko ljudi, niti pet minut me ne ženeš. Da, to bi te jaz...“

„Kaj godeš?“ zahrešči policaj.

„Nič. Nač beciklom se jezim, ker noče gladko teči“, odvrne Janez prav pohlevno, dasi je komaj skril jezo.

Dospela sta že pred rotovš. Tu mu je v veži vzel kolo drug policaj z besedami:

„Ga že dobite nazaj.“

S prvim sta pa odšla po stopnjicah v prvo nadstropje.

II.

Listine in viri, iz katerih smo zajeli vožnjo Meličevega Janeza, ne poročajo nič, kako se mu je godilo tisti dan in poslednjo noč na rotovžu v ječi — ako smemo sobo, kjer je bil Janez zaprt, tako imenovati. No mislimo si lahko, kako se je obnašal v ječi, ako le vemo, da je Janez pravi pravcati kmetijski fant. In pravijo: „kmetjska kri je huda.“ No, gotovo se je tudi Janez jezil v ječi. A kaj mu je vse pomagalo? Nič! Umiriti se je moral. Zaprt je in čakati mora, da mu odpro.

Viri nam nadalje pač popisujejo Janezovo obravnavo. Držali smo se jih natančno in nič